

О. В. Логвин

Обознівка

ОБОЗНІВКА – село Кременчуцького (до липня 2020 – Глобинського) району Полтавської області. У червні 2020 Обознів. сільс. раду (підпорядк. села Багни, Гуляйполе, Зарічне, Новий Виселок) зараховано до Глобин. міської громади. О. знаходиться на правому березі р. Омельник (Сухий Омельник, Омельничок, Сухий Омельничок; притоки Псла, бас. Дніпра; на лівому – с. Зарічне), за 140 км від обл. центру, 20 км від райцентру, 18 км від м. Глобине та 12 км від залізнич. ст. Рублівка. Площа 3,16 км². За переписом насел. 2001, проживали 382 особи; станом на 2020 – 261 особа; переважно українці, є росіяни, білоруси та молдавани. Засн. у 1-й пол. 17 ст. як х. Омельничок. Пізніше поселення зросло й отримало назву Обізнівка, оскільки тут у період Полтав. битви 1709 зі швед. військами деякий час стояв обоз, що віз військ. спорядження зі складів у с. Погреби. 1784–95 – у складі Катеринослав. намісництва; 1796–1802 – Новорос., 1802–1920, 1922–25 – Полтав., 1920–22 – Кременчуц. губ.; 1776–1923 – Кременчуц. пов. У 1-й пол. 19 ст. село належало генералу Башмакову, відтоді – подружжю С. Скадовській та О. Панайотову, на кошти яких 1896–1901 зведено в стилі еклектики муровану Богоявлен. церкву (арх. М. Ніконов, художники О. Мурашко, І. Соколов; у 1980-х рр. відреставровано за проектом В. Отченашка та В. Хромченкова), а також приміщення церк.-парафіял. школи. У плані храму – рівнокінцевий хрест, між раменами якого з Пд. прибудували камери ризниці та паламарні, а з Пн. – бабинця та двоярус. дзвіниці з намет. завершенням. В об'ємно-простор. композиції домінує двох'ярус. кубіч. центр. об'єм, який завершують 5 бань. До нього приєднано понижені об'єми пн. та пд. рамен хреста і ще більше понижені – сх. та зх. приділи. Під сх. приділом церкви містилася родинна усипальниця Панайотових. Споруду зовні не оштукатурили, а пофарбували по цеглі в темно-піщаний колір, карнизи та деталі, що виступають, – в жовто-піщаний колір. Вкриті металом «в шашку» бічні та центр. бані пофарбували по горизонталі в білий і блакит. кольори. Інтер'єр храму оздобили ще пишніше (за зразок взято інтер'єр Володимир. собору в Києві). Підлогу виклали восьмигран. плитами з білого мармуру з невеликими квадрат. вставками чорного мармуру. Вівтарну частину відокремили від осн. об'єму одноярус. іконостасом у візантій. стилі. Панайотови виявили цілюще джерело св. Пантелеймона, воду в якому набирали люди з багатьох куточків Полтавщини (після 1917 багато десятиліть на тому місці було звалище; нещодавно криничку відновлено, а також облаштовано купіль Іоана Хрестителя). Тривалий час О. належала до Пустовітів. волості.

1859 було 88 дворів, проживали 849 осіб. 1875 відкрито земське училище. Наприкінці 19 ст. мешкала значна кількість майстрів, зокрема й шорників, бондарів, гончарів. Працювали цегел. і винокур. заводи. В економії Панайотових займалися виноградарством, розведенням породистих коней, племін. скотарством, вівчарством і птахівництвом. Був організований зсип. пункт для зерна, вирощеного в селян. господарствах, для подальшої реалізації на внутр. і зовн. ринках. Функціонували споживче та кредитне товариства. Під час воєн. дій 1918–20 влада неодноразово змінювалася. 1919 створ. радгосп-племрозсадник «Жовтень» (згодом – племзавод). 1923–30 – у складі Кременчуц. округи; 1932–37 – Харків., від 1937 – Полтав. обл.; 1923–2020 – Глобин., від 2020 – Кременчуц. р-нів. Жит. потерпали від голодомору 1932–33 (встановлено імена 105-ти жертв), зазнали сталін. репресій. Від 13 вересня 1941 до 26 вересня 1943 – під нім. окупацією. Нацисти стратили 9-х жит. села, зруйнували племрадгосп. Нині працює значна кількість фермер. госп-в і с.-г. підприємств. У О. – навч.-вихов. комплекс «заг.-осв. школа-дитсадок»; Будинок культури, б-ка; фельдшер.- акушер. пункт. Росте дуб віком бл. 500 р. Серед видат. уродженців – гірн. інж. М. Бакка, лікар-невролог Г. Лещенко.

Фотоілюстрації

Рекомендована література

1. Коваленко І. Черпни і пий, щоб Бог дав нам сил, з святого джерела цілющу воду! // Зоря Придніпров'я. 2014, 25 січ.;
2. Історія Обознівської церкви Богоявлення Господнього // Там само. 2017, 18 серп.;
3. Григор'єв В. Історія Глобинського району в біографічних нарисах. П., 2019.

Бібліографічний опис:

Обознівка / О. В. Логвин// Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2022. – Режим доступу:

<https://esu.com.ua/article-75117>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).